

Saksbehandlar: Einar Ulla, Sekretariat for kontrollutvala
Sak nr.: 18/2557-10

Forvaltningsrevisjon HMT og inkluderande arbeidsliv - Rapport

Kontrollsjefen rår kontrollutvalet til å gje slik tilråding:

Kontrollutvalet rår fylkestinget til å gjere slikt vedtak:

1. Rapport etter gjennomført forvaltningsrevisjon HMT og inkluderande arbeidsliv vert teken til etterretning
2. Fylkestinget ber fylkesrådmannen:
  - a. Tydeleggjere fylkeshovudverneombodet si rolle ytterlegare
  - b. Sikre at det vert valt verneombod i alle verneområde
  - c. Ferdigstille følgjande påbyrja tiltak:
    - i. Sikre at det jamleg og i samarbeid med arbeidstakarane og deira tillitsvalde blir utarbeidd risikovurderingar, mål og handlingsplanar i alle einingar, inkludert risikovurderingar knytt til vald og truslar
    - ii. Sikre at risikovurderingar og handlingsplanar blir utarbeidd med tilstrekkeleg kvalitet, og i samarbeid med dette vurderer auka krav til bruk av fylkeskommunen sine malar
    - iii. Sikre at rutinar og malverk kontinuerleg vert oppdatert i høve til gjeldande regleverk og organisering
    - iv. Sikrar at fylkeskommunen etterlev krav til registrering av personskadar og at registeret er kjent og tilgjengeleg for verneombod og arbeidsmiljøutval
    - v. Sikre at det blir gitt nødvendig opplæring
      1. I høve vald og truslar om vald
      2. Kva som er å rekne som avvik og korleis dette skal meldast
      3. Verneombod og leiarar
3. Fylkestinget ber fylkesrådmannen om å sikre at følgjande tiltak vert teke med og implementert i nye Vestland fylkeskommune
  - a. Sikre at rutinar og malverk vert oppdaterte i høve til gjeldande regelverk og organisering
  - b. Sikrar at fylkeskommunen etterlev krav til registrering av personskadar og at registeret er kjent og tilgjengeleg for verneombod og arbeidsmiljøutval
  - c. Etablere skriftlege rutinar som skal sikre etterleving av regelverk i samband med planlegging og gjennomføring av organisasjonsendringar
  - d. Etablere eit avvikssystem som gir oversikt over avvik i heile fylkeskommunen og som kan nyttast til utvikling og forbetring av tenestene
4. Fylkestinget ber fylkesrådmannen rapportere status på oppfølginga med eventuelt vidare framdrift innan 31. august 2019

Vedlegg:

- Forvaltningsrevisjonsrapport HMT og inkluderande arbeidsliv datert 18. mars 2019 frå Deloitte AS
-

SAKSFRAMSTILLING

---

1. Samandrag

Kontrollutvalet har fått gjennomført forvaltningsrevisjon av HMT og inkluderande arbeidsliv. Bestilling vart vedteke av kontrollutvalet 27. februar 2018 i KU-sak 7/18. Rapport vart levert 18. mars i år.

Formålet med denne forvaltningsrevisjonen har vore å få undersøkt i kva grad Sogn og Fjordane fylkeskommune har utarbeidd system og rutinar for helse- miljø- og tryggleiksarbeidet i fylkeskommunen og i dei einskilde avdelingane og einingane. Vidare har det vore eit formål å få undersøkt i kva grad sentrale krav i intensjonsavtalen om inkluderande arbeidsliv (IA-avtalen) er ivareteken.

Deloitte AS skriv i rapporten at undersøkinga som er gjort viser at fylkeskommunen har utvikla ei rekke rutinar som er gode rettleiarar i den desentraliserte modellen som er valt for HMT-arbeidet. Fylkeskommunen bør likevel sikre at rutinedokumenta er oppdaterte i høve til regelverk og organisering.

Undersøkinga viser vidare at roller og ansvar i HMT arbeidet i all hovudsak er tydeleg, men at det er behov for å tydeleggjere i organisasjonen kva rolle fylkeshovudverneombodet og vernetenesta skal ha.

Revisor skriv vidare at det er opp til dei einskilde einingane i fylkeskommunen å sjølv velje kva verktøy dei ønskjer å nytte i HMT-arbeidet ut i frå sine behov, noko revisor finn føremålstenleg med tanke på å sikre at HMT-arbeidet er tilpassa lokale forhold. Deloitte peikar samtidig på at god lokal forankring kan føre til variasjon når det gjeld kor godt det systematiske HMT-arbeidet i praksis blir ivaretatt.

Det går fram av rapporten at fylkeskommunen har utarbeidd eit system for å overvake og gjennomgå det systematiske HMT-arbeidet gjennom årleg rapportering til HSU. Revisor stiller likevel spørsmål ved om samlerapportar frå bedriftshelsetenesta gir HSU og leiinga i fylkeskommunen tilstrekkeleg informasjon til å følgje opp einingane og sikre at HMT-regelverket blir etterlevd. Undersøkinga viser at rapporteringa ikkje fangar opp varierende kvalitet på risikovurderingar og utarbeiding av handlingsplanar.

Revisjonen meiner vidare at det er positivt at det blir utarbeidd brev med tilbod om bistand som ei oppfølging av rapporteringa, men registrerer likevel at eit tilbod til einingane om bistand ikkje er tilstrekkeleg til å sikre at einingsleiarane sikrar at HMT regelverket blir følgt.

2. Bakgrunn for saka

Kontrollutvalet har fått gjennomført forvaltningsrevisjon av HMT og inkluderande arbeidsliv. Bestilling vart vedteke av kontrollutvalet 27. februar 2018 i KU-sak 7/18.

Rapport vart levert 18. mars 2019.

3. Vurderingar og konsekvensar

Formål og problemstillingar

Formålet med forvaltningsrevisjonen har vore å undersøke i kva grad Sogn og Fjordane fylkeskommune har utarbeidd system og rutinar for helse-, miljø- og tryggleiksarbeidet i fylkeskommunen og i dei einskilde avdelingane og einingane. Vidare har det vore eit føremål å undersøke i kva grad sentrale krav i intensjonsavtalen om inkluderande arbeidsliv (IA-avtalen) blir ivareteke.

Med bakgrunn i føremålet blei det utarbeidd følgjande problemstillingar som er undersøkt:

1. Har fylkeskommunen system og rutinar som sikrar etterleving av sentrale krav i regelverket når det gjeld arbeid med helse, miljø og tryggleik (HMT)1? Under dette:

dette:

- a) Har fylkeskommunen oversikt over korleis ansvar, oppgåver og mynde for arbeidet med helse, miljø og tryggleik er organisert?
- b) I kva grad er det etablert arbeidsmiljøutval i fylkeskommunen som fungerer i samsvar med sentrale krav i regelverket?
- c) I kva grad er det etablert ei verneteneste i samsvar med sentrale krav i regelverket?
- d) Er det fastsett mål for helse, miljø og tryggleik i fylkeskommunen og i dei einkilde einingane?
- e) Har fylkeskommunen sentrale system, rutinar eller retningslinjer for korleis HMT arbeidet skal ivaretakast av einingane i fylkeskommunen?
- f) Er det etablert eit felles system for kartlegging av farar og problem og vurdering av risikotilhøva i einingane i fylkeskommunen?
  - i. Blir risikovurderingar gjennomført med verknad frå arbeidstakarane?
  - ii. Sikrar fylkeskommunen at risiko knytt til vald og truslar inngår i risikovurderingane.
- g) Er det etablert rutinar for å utarbeide planar og for å sette i verk tiltak for å redusere identifiserte risikoar?
  - i. Blir det utarbeidd HMT-handlingsplanar ved alle einingar i fylkeskommunen?
  - ii. Blir handlingsplanane følgt opp i LAMU?
- h) Har fylkeskommunen etablert rutinar for å avdekke, rette opp og førebygge brot på HMT-regelverket?
  - i. Blir det gjennomført vernerundar ved alle einingar i fylkeskommunen?
  - ii. Blir det gitt opplæring i kva som er HMT-avvik og korleis avvik skal meldast i alle einingar?
  - iii. Blir det gitt nødvendig opplæring og øving i førebygging og handtering av vald og trusselsituasjonar der det er identifisert risiko for vald og truslar om vald?
  - iv. Har fylkeskommunen sikra at alle personskader som oppstår under utføring av arbeid blir registrert og at dette registeret er tilgjengeleg for verneombod og arbeidsmiljøutval?
- i) Gjennomfører fylkeskommunen ei systematisk overvaking og ein gjennomgang av det systematiske HMT arbeidet for å sikre at det fungerer som føresett?
- j) Har fylkeskommunen rutinar som sikrar at verksemdene under planlegging og gjennomføring av endringar, vurderer om arbeidsmiljøet vil vere i samsvar med lovkrav, og blir det sett i verk naudsynte tiltak?

2. I kva grad blir intensjonsavtala om inkluderande arbeidsliv ivareteke i fylkeskommunen? Under dette:

- a) I kva grad har fylkeskommunen definert tiltak for å følgje opp måla i IA-avtalen?
- b) I kva grad er fylkeskommunen sine tiltak for å følgje opp IA-avtalen gjort kjent for og følgt opp av leiarane i fylkeskommunen?
- c) Har fylkeskommunen etablert eit system for å evaluere gjennomførte tiltak knytt til IA-avtalen?

Metode

Revisor har gjennomført forvaltningsrevisjonen etter gjeldande standard for forvaltningsrevisjon, RSK001.

Det er nytta dokumentanalyse og intervju med utvalde personar i fylkeskommunen - rådgjevar med ansvar for HMT-arbeidet i fylkeskommunen, personalsjef, fylkeshovudverneombod og hovudtillitsvald som er medlem av hovudsamarbeidsutvalet (HSU). Revisor har sendt ut ei elektronisk spørjeundersøking til alle leiarar i fylkeskommunen som er knytt til eit av dei lokale arbeidsmiljøutvala (LAMU) med 86% svar i tillegg til ei spørjeundersøking til alle hovudverneomboda, der svarprosenten var på 93%.

For å sjå nærare på korleis HMT-arbeidet blir ivareteke i einingane har revisor gjennomført ein stikkprøvekontroll av internkontrollhandbøker og handlingsplanar ved tre einingar der ein såg på gjennomføring av risikoanalysar, utarbeiding av handbøker og eventuell opplæring knytt til vald og truslar.

Verifiseringsprosessar

Oppsummering av intervju er sendt til dei som er intervjuet for verifisering og det er informasjon frå dei verifiserte intervjureferata som er nytta i rapporten.

Datadelen av rapporten er sendt til fylkesrådmannen for verifisering og revisjonen har justert rapporten på bakgrunn av tilbakemeldingar frå fylkeskommunen.

Høyringsutkast av rapporten har blitt sendt til fylkesrådmannen for uttale og fylkesrådmannen sin høyringsuttale går fram av vedlegg 1 til rapporten.

Revisor sine tilrådingar

Revisor har vurdert innsamla dokumentasjon og resultat av intervju, spørjeundersøkingar og gjennomførte stikkprøvekontrollar opp mot valde revisjonskriteria. På bakgrunn av vurderingar av funna i prosjektet, vil revisor tilrå at fylkeskommunen gjennomfører følgjande tiltak:

1. Tydeleggjer fylkeshovudverneombodet si rolle ytterlegare
2. Sikrar at det blir valt verneombod i alle verneområde
3. Sikrar at det jamleg og i samarbeid med arbeidstakarane og deira tillitsvalde blir utarbeidd risikovurderingar, mål og handlingsplanar i alle einingar, inkludert risikovurderingar knytt til vald og truslar
4. Sikrar at risikovurderingar og handlingsplanar blir utarbeidd med tilstrekkeleg kvalitet, og i samband med dette vurderer auka krav til bruk av fylkeskommunen sine malar
5. Sikrar at rutinar og malverk er oppdatert i høve til gjeldande regelverk og organisering
6. Sikrar at fylkeskommunen etterlev krav til registrering av personskadar og at registeret er kjent og tilgjengeleg for verneombod og arbeidsmiljøutval.
7. Vurderer å etablere skriftlege rutinar som skal sikre etterleving av regelverket i samband med planlegging og gjennomføring av organisasjonsendringar.
8. Etablerer eit avvikssystem som gir oversikt over avvik i heile fylkeskommunen og som kan nyttast til utvikling og forbetring av tenestene.
9. Sikrar at det blir gitt nødvendig opplæring
  - a. I høve til vald og truslar om vald
  - b. Kva som er å rekne som eit avvik og korleis dette skal meldast
  - c. Til verneombod og leiarar

Fylkesrådmannen sin høyringsuttale

Fylkesrådmannen har i sin høyringsuttale kome med innspel til rapporten, der han skriv at han vil arbeide med tilråding nr. 1 og 2. Fylkesrådmannen har allereie sett inn tiltak til tilråding nr. 3, 4 og 9, og at tilrådingane 5, 6, 7 og 8 er problemstillingar adressert til fellesarbeidet med å slå saman dei to fylkeskommunane.

Sekretariatet sine vurderingar

Deloitte har svart på spørsmåla i prosjektet, og har lagt fram ein god rapport om status i fylkeskommunen når det gjeld HMT og inkluderande arbeidsliv. Revisor har i rapporten kome med ni tiltak til forbetring. Fylkesrådmannen har i sin høyringsuttale vurdert tiltaka frå revisor, der det mellom anna ligg føre ein status på ein del av dei føreslegne tiltaka. Sekretariatet vil på bakgrunn av det som er framlagd legge fram ei tilråding til kontrollutvalet med oppfølging av denne forvaltningsrevisjonen.

4. Konklusjon

Deloitte AS har på oppdrag frå kontrollutvalet i Sogn og Fjordane fylkeskommune gjennomført forvaltningsrevisjon av HMT og inkluderande arbeidsliv fylkeskommunen. Revisor har vurdert dei

funna som er gjort i undersøkinga opp mot valde revisjonskriteria og kome med ni tiltak til forbetring. Fylkesrådmannen har i sin høyringsuttale kommentert revisor sine tiltak. Sekretariatet vil på bakgrunn av revisor sine tiltak og høyringsuttalen til fylkesrådmannen legge fram ei tilråding til kontrollutvalet.